

Kommunstyrelsen

Järnvägsplan för utbyggnaden av tunnelbana till Nacka och söderort

Yttrande till Stockholms läns landsting över granskning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över granskningsmaterial inom arbetet med järnvägsplan för tunnelbana till Nacka, till Stockholms läns landsting.

Kommunstyrelsen förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stockholms läns landsting ska i arbetet med att bygga tunnelbana till Nacka ta fram en järnvägsplan. Det arbetet har nu nått granskningsfasen och Nacka kommun ska yttra sig över förslaget till järnvägsplan.

I det föreslagna yttrandet över granskningsmaterialet framförs främst synpunkter avseende hur samordning av tillfälliga markanspråk ska regleras. Det föreslagna yttrandet innehåller även synpunkter kring vikten av dimensionering av entréer, skydd av befintliga ledningar, trafikstörande arbeten och barnperspektivet samt att planförslaget inte får medföra att en framtida östlig förbindelse omöjliggörs.

Ärendet

Stockholms läns landstings förvaltning för utbyggnad av tunnelbanan ansvarar för planering, projektering och utbyggnad av tunnelbanan till Nacka i enlighet med de avtal Nacka kommun tecknat för finansiering och utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsförhandling. Tillsammans med landstinget planerar kommunen för tunnelbanans utbyggnad till Nacka. Landstinget tar i enlighet med lagen om byggande av järnväg fram en järnvägsplan och därutöver en tillståndsansökan enligt miljöbalken. Som ett led i att ta fram en järnvägsplan ska landstinget ställa ut planförslaget för granskning. Granskningen baseras på det planförslag som tagits fram efter samrådsperioden och ingår i detalj- och järnvägsplaneprocessen. Granskningen syftar till att ge berörda myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten möjlighet att komma med synpunkter på

planförslaget och de överväganden som legat bakom val av lokalisering och utformning. Synpunkterna kan leda till ändringar av planen inför antagande. Granskningen syftar också till att informera om hur anläggningen är tänkt att byggas och om de störningar som kommer att uppstå under byggskedet. Nacka kommun har mottagit detta granskningsmaterial och getts tillfälle att lämna ett yttrande.

Parallellt med järnvägsplanen arbetar Stockholms stad och Nacka kommun med att ta fram nya detaljplaner eller ändra befintliga detaljplaner så att de medger tunnelbaneutbyggnaden. Detta sker genom samordnat planförfarande vilket innebär att kommunerna inte haft separata samråd för detaljplanerna, utan detaljplanerna tillgodoser sig järnvägsplanens samråd, men har separata granskningar. Detta är ett sätt att korta ned tidplanen för projektet eftersom att såväl järnvägsplanen som detaljplanen omfattar samma åtgärder. Det samordnade förfarandet ger också kommunen möjlighet att nyttja den för järnvägsplanen upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Granskningsperioden pågår mellan 31 januari och 1 mars 2018. Under granskningsperioden finns granskningshandlingar på följande länk: <http://nyatunnelbanan.sll.se/sv/nacka-soderort-beslut>.

Kommunen har begärt och beviljats anstånd med yttrande men för att inte försena projektets tidplan behöver Kommunstyrelsens protokoll justeras omedelbart.

Bakgrund

Tidigare beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade 2015-01-28 § 10 att tillstyrka startpromemorian för stadsbyggnadsprojektet Tunnelbana till Nacka. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott antog startpromemorian till stadsbyggnadsprojektet Tunnelbana till Nacka 2015-02-10 § 15.

Den 9 februari till den 12 mars 2015 genomfördes ett tidigt samråd för järnvägsplanen för att informera om det sträckningsalternativ som ingår i tunnelbaneöverenskommelsen, samt redovisa hur långt utredningsarbetet kommit med stationslägen och inriktning på placering av stationsuppgångar. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 2015-02-10 § 16 att föreslå Kommunstyrelsen att anta yttrande till Stockholms läns landsting under samråd inför järnvägsplan för tunnelbana till Nacka. Kommunstyrelsen antog yttrandet 2015-03-02 § 69.

Efter det tidiga samrådet har utredningsarbetet om stationsentréernas placeringar fortsatt. Parallellt har förslag på lägen för de arbetstunnlar och etableringsytor som behövs under byggnationen av tunnelbanan tagits fram. Kommunens planeringsinriktning för den fortsatta planeringen av tunnelbanan till Nacka beskrivs i en tjänsteskrivelse den 12 maj 2015. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 2015-05-26 § 104 att föreslå

Kommunstyrelsen att fatta inriktningsbeslutet. Kommunstyrelsen fattade inriktningsbeslutet 2015-06-15 § 175.

Den 9 november till den 8 december 2016 genomfördes nästa samråd om järnvägsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Samrådet gjordes för att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt, för att informera om det pågående projektet och för att inhämta synpunkter från myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten. Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott beslutade 2016-11-22 § 213 att föreslå Kommunstyrelsen att anta Yttrande till Stockholms läns landsting under samråd inför järnvägsplan för tunnelbana till Nacka. Kommunstyrelsen antog yttrandet 2016-12-12 § 360.

Nu genomförs granskning av järnvägsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Granskningen görs för att ytterligare förbättra och detaljera beslutsunderlaget, för att fortsatt informera om det pågående projektet och för att inhämta fler synpunkter från myndigheter, organisationer, föreningar och allmänheten.

Det föreslagna yttrandet i korthet

Avtal innan antagande av kommunens detaljplan

Under tunnelbanans utbyggnad kommer landstinget att tillfälligt behöva ta ytor i anspråk, vilket redovisas i järnvägsplanen. De tillfälliga markanspråken som föreslås i järnvägsplanen för tunnelbanan kommer på flera platser i Nacka kommun i konflikt med pågående eller planerade stadsbyggnadsprojekt. Det innebär att ytorna som anges i järnvägsplanen kommer att behöva samnyttjas med andra projekt. Nyttjanderätten behöver preciseras såväl i tid som omfattning. Preciseringsen bör sedan befästas i kommande nyttjanderättsavtal.

Inte heller ska Nacka drabbas av fördröningar eller förseningar i stadsbyggnadsprojekten till följd av att landstinget lämnar kvar spont, spontstag eller andra anläggningar i marken vilket kan undvikas genom samordning.

Även om det av järnvägsplanen framgår att ytorna ska samnyttjas så återstår frågan hur detta ska regleras, det vill säga hur vi tryggar genomförbarheten av såväl tunnelbana som andra stadsbyggnadsprojekt. Nacka är av den bestämda uppfattningen att detta behöver regleras i avtal innan järnvägsplanen fastställs.

Nacka kommun kommer inte att anta den detaljplan/ändring av detaljplaner som tas fram för tunnelbanan till Nacka förrän landstinget och kommunen är överens om avtal om följande frågor.

Anläggningar som inte ingår i järnvägsplanen

Av plantekniska skäl ingår inte entrén till Birkavägen vid Järsla station samt entrén till motorvägsbussarna och delar av den västra biljetthallen vid Nacka station i järnvägsplanen.

Dessa anläggningar ingår dock i tunnelbaneprojektet och ska bekostas av projektmedel. Avtal som säkerställer detta måste finnas innan kommunens detaljplan antas.

Definition av samnyttjande

Den bilaga som finns upprättad och som fastställs i järnvägsplanen anger visserligen vilka markområden som ska samnyttjas. Nyttjanderätten behöver dock preciseras i både tid och omfattning genom avtal för att trygga genomförbarheten inte bara för tunnelbanan utan även för angränsande stadsbyggnadsprojekt. Projektering och skedesplanering behöver ske i nära samarbete. Avtal som säkerställer detta måste finnas innan kommunens detaljplan antas.

Skydd av befintliga VA-tunnlar

Längs tunnelbanans sträckning löper och korsar kommunens vatten- och avloppsanläggningar spårtunneln och stationslägena. Dessa tunnlar beständighet är avgörande för Nackas dagliga drift och skyddsåtgärder, ansvar under genomförandet samt fortsatt drift ska därför regleras i kommande avtal. Principöverenskommelse kring ansvar för kostnader och åtgärder måste finnas innan kommunens detaljplan antas.

Skyddszoner och entréer

I granskningsförslaget omges i stort sett hela anläggningen av en skyddszon vilken syftar till att säkerställa att anläggningen inte äventyras. Skyddszoner runt de delar av anläggningen som byggs i betong medför stora konsekvenser för kommunens planering och byggande av bostäder i enlighet med tunnelbaneavtalet. Det är inte acceptabelt att stadsbyggandet försvåras på detta sätt. Kommunen kräver därför att landstinget inför antagandet ser över skyddszonen utifrån följande principer:

- Skyddszonen är till för bergkonstruktionen och ska därför tas bort runt samtliga betongkonstruktioner
- Skyddszonerna ska alltid sluta minst två meter under markytan

Tunnelbanans utrymmen vid station Nacka måste dimensioneras för att klara det stora antalet bytesresenärer dels mellan bussterminalen och den västra biljetthallen och dels mellan motorväghållplatsen och den östra biljetthallen.

Stadsbild

Utformningen av de delar av anläggningen som är synliga över mark måste utformas i samverkan med kommunens stadsbyggnadsprojekt och byggherrar så att de passar ihop med sin omgivning och i Nacka stad. Brandgastorn ska kunna integreras i framtida byggnader.

Trafikstörande arbeten

Byggnationen av tunnelbanan kommer periodvis innebära trafikstörande arbeten. Kommunen kräver dock att huvudgatorna hålls öppna för all sorts trafik under hela byggtiden. Landstinget måste även säkerställa tillgänglighet till kollektivtrafiken under hela byggtiden. Samordning mellan parterna är av stor vikt.

Barnperspektivet

Det är viktigt att landstinget i produktionsplaneringen säkerställer att barnperspektivet särskilt beaktas. På de platser där barns skolvägar påverkas av byggnationen av tunnelbanan måste landstinget i samråd med kommunen visa hur barnen ska ta sig till och från skolan. Vid arbetstunnelns mynning sker periodvis utsläpp av spränggaser. Eftersom arbetstunnelns mynning i Järla ligger nära en skolväg bör sprängningarna anpassas till perioder när inga barn passerar tunnelmynningen.

Platsspecifika synpunkter på tillfälliga markanspråk

Kommunen har även platsspecifika synpunkter på de tillfälliga markanspråken runt samtliga stationer. En ökad samordning med kommunens pågående planering krävs för att säkerställa att såväl tunnelbanan som kommunens övriga projekt kan hålla sina respektive tidplaner.

Övriga synpunkter

Stationen som kommer att vara belägen under Värmdöleden ska heta Nacka.

Kommunen anser att det är positivt att landstinget kommer att genomföra bullerdämpande åtgärder längs sträckan under både planerad och befintlig bebyggelse för att klara riktvärdena för stomljuds nivåer.

Kommunen förutsätter att landstinget samverkar med Trafikverket och säkerställer att tunnelbanan inte omöjliggör en framtida Östlig förbindelse.

Nästa steg

Järnvägsplanen kommer att skickas in till Länsstyrelsen för tillstyrkan och slutligen till Trafikverket för att fastställas.

Parallellt med utarbetandet av järnvägsplanen arbetar Nacka kommun med att ta fram de detaljplaner som krävs för att tunnelbanan ska kunna byggas.

Nackas detaljplan är utställd för granskning den 7 februari till den 12 mars 2018. Nacka kommun planerar därefter att anta detaljplanen för tunnelbaneutbyggnaden under hösten 2018.

Bilagor

Bilaga 1 Förslag till yttrande

Gunilla Glantz
Stadsbyggnadsdirektör

Jacob Gerson
Tf Projektledare